

Pojęcie i rodzaje rzeczy

Tomasz A. Winiarczyk

prawo rzeczowe w znaczeniu przedmiotowym

- zespół norm cywilnoprawnych, które regulują powstanie, zmianę i ustanie prawnych i faktycznych form korzystania z rzeczy

normy prawa rzeczowego

mają co do zasady charakter
bezwzględnie obowiązujący
(imperatywny)

– zainteresowani nie mają możliwości
umownego, odmiennego od uregulowań
ustawowych, kształtowania treści praw
rzeczowych

prawo rzeczowe w znaczeniu podmiotowym

dotyczy rzeczy

jest prawem bezwzględnym
(jest skuteczne wobec wszystkich)

rzecz

- ❑ materialna część przyrody, w stanie pierwotnym lub przetworzonym, na tyle wyodrębniona, że może być traktowana w obrocie jako dobro samoistne

nie są rzeczami

- ❑ dobra niematerialne
- ❑ prawa
- ❑ **różnego rodzaju energia** (odpowiednie stosowanie przepisów o rzeczach — art. 555 kc)
- ❑ **części składowe rzeczy**
- ❑ **złoża minerałów**
- ❑ **res omnium communes** (woda płynąca, woda w morzu, powietrze)
- ❑ **zwierzęta** (art. 1 ustawy o ochronie zwierząt z 1997 r.; stosuje się do nich odpowiednio przepisy o rzeczach w razie np. sprzedaży)
- ❑ **człowiek** (oddzielne części zwłok ludzkich są rzeczami, natomiast sporny jest charakter zwłok ludzkich jako całości)
- ❑ **zbiory rzeczy** (tzw. universitas rerum) czy w ogóle **kompleksy majątkowe** (np. przedsiębiorstwo, zakład)

klasyfikacja rzeczy

1) ruchomości

(wszystko co nie podpada pod definicję art. 46 kc)

2) nieruchomości

(według art. 46 kc)

— wyróżnia się: gruntowe, budynkowe, lokalowe

klasyfikacja rzeczy

1) rzeczy oznaczone co do tożsamości

(np. dana książka, dana moneta, określony dom)

2) rzeczy oznaczone co do gatunku

(np. ileś mąki, ileś żyta, trochę pieniędzy)

klasyfikacja rzeczy

1) podzielne

— mogą być podzielone bez istotnej zmiany i utraty wartości, np. grunt, pieniądze

2) niepodzielne

— podział powoduje utratę wartości, np. mebel

klasyfikacja rzeczy

1) zużywalne

— ich normalny użytek polega na zużyciu lub zbyciu (żywność, pieniądze)

2) niezużywalne

Części składowe rzeczy

- wszystko, co nie może być od rzeczy odłączone bez uszkodzenia lub istotnej zmiany całości albo bez uszkodzenia lub istotnej zmiany przedmiotu odłączonego
- musi to być przedmiot połączony z rzeczą nie dla przemijającego, ale stałego użytku!
- nie stanowi odrębnego przedmiotu własności (art. 47 kc)
- wg art. 49 urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania wody, pary, gazu, prądu elektrycznego oraz inne takie urządzenia nie są częściami składowymi gruntu czy budynku, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa lub zakładu

Przynależność

- rzecz ruchoma potrzebna do korzystania z innej rzeczy (rzeczy głównej) zgodnie z jej przeznaczeniem, jeżeli pozostaje z nią w faktycznym związku odpowiadającym temu celowi
  - np. futerał do okularów, klucz do szafy

pożytek

- **pożytki naturalne rzeczy** — jej płody i inne odłączone od niej części składowe, o ile według zasad prawidłowej gospodarki stanowią normalny dochód z rzeczy (np. zboże, glina wydobyta z ziemi)
- **pożytki cywilne rzeczy** — dochody, które rzecz przynosi na podstawie stosunku prawnego (np. czynsz z najmu czy dzierżawy)
- *pożytki prawa* — *dochody, które prawo to przynosi zgodnie ze swym społeczno-gospodarczym przeznaczeniem (np. tantiemy z wykonywania utworów literackich czy muzycznych)*

